

LJUDEVIT
VUKOTINOVIĆ

KALENDAR
2013.

Grad Križevci

Ogranak Matice hrvatske
u Križevcima

LJUDEVIT VUKOTINOVIĆ

(1813. - 1893.)

Ljudevit Vukotinović proživio je gotovo cijelo 19. stoljeće agilno djelujući u društvenom i političkom životu banske Hrvatske, i to kao književnik, stranački ideolog, visoki državni službenik, znanstvenik i gospodarstvenik.

Rođen je u Zagrebu 13. siječnja 1813. Potjecao je iz mađarske posjedničke obitelji *Farkaš*, koja se u 18. stoljeću doselila u Požegu, gdje je njegov djed bio sudac. U braku *Imbre* i *Ane* pl. *Ambrozović* rođen je *Ljudevit Emerik (Mirko) Farkaš*, koji je u vrijeme svoga političkog i književnog djelovanja u Križevcima pohrvatio svoje mađarsko prezime u *Vukotinović*. Pučku školu završio je u Križevcima. U Zagrebu je započeo gimnazijsko školovanje, koje je završio kod pijarista u mađarskom gradiću Velika Kaniža. Filozofiju je studirao u Szombathelyu, a kao većina budućih hrvatskih preporoditelja studirao je i pravne znanosti – na Pravoslavnoj Akademiji u Zagrebu te u Požunu (današnja Bratislava), gdje je i diplomirao te obavio jednogodišnju praksu. Vrativši se u Zagreb bio je kratko vrijeme vježbenik Banskoga stola i od toga vremena započinje njegovo političko djelovanje, posebice nakon susreta s prvakom ilirskog pokreta *Jankom Draškovićem*, koji mu je do smrti bio prijatelj i zaštitnik. Nakon položenog odvjatničkog ispita imenovao ga je 1836. veliki župan križevački *Ljudevit Bedeković* podbilježnikom Križevačke županije. Vukotinović se preselio u Križevce te ubrzo postaje jedan od najuglednijih Križevčana djelujući u duhu preporodnog pokreta. Najbliži suradnici bili su mu *Nikola Zdenčaj* i njegovi sinovi *Šandor* i *Eduard*, *Franjo Žigrović* i *Antun Nemčić*. Jedan je od pokretača križevačke čitaonice, podružnice Hrvatsko-slavonskoga gospodarskog društva i diletantskog društva. Iz Križevaca je delegiran u Zagreb gdje je sudjelovao u osnutku Ilirske čitaonice (1838.) i Matice Ilirske (1842.). Boravak u Križevcima obilježen je njegovim najplodnijim književnim razdobljem i uspješnom suradnjom sa *Stankom Vrazom* i *Dragutinom Rakovcem*. Od 1840. veliki je sudac u moslavačkom kotaru te kao njegov zastupnik angažirano djeluje u radu Hrvatskoga sabora. Vukotinović je uz *Ivana Kukuljevića Sakcinskog* zaslužan za proglašenje hrvatskog jezika službenim 1847. Naime, Vukotinović se u svojim govorima na županijskim skupštinama koje su prethodile zasjedanjima Hrvatskoga sabora zalagao da se narodni jezik proglasi diplomatskim.

Odigrao je istaknutu ulogu u hrvatskom pokretu 1848. i bio jedan od najbližih suradnika bana Josipa Jelačića. U tim se turbulentnim vremenima istaknuo kao vrsni diplomat, saborski zastupnik, član prve hrvatske privremene vlade i aktivni sudionik ratnih zbivanja, kao vrhovni vojni zapovjednik četa u Križevačkoj županiji s kojima je osiguravao obranu uz rijeku Dravu i u Međimurju. Pisao je opširne izvještaje s fronte i objavljivao ih u novinama „Slavenski jug“.

Vrativši se 1849. ponovno u Križevce bio je predsjednik mjesnog Zemaljskog suda. Političke i društvene prilike u doba neoapsolutizma opisao je u brošuri „Godina 1850. u Hrvatskoj“. Umirovljen je 1854. zbog suprotstavljanja uvođenju njemačkoga jezika kao službenoga u korespondenciju sa sudskim oblastima iz drugih krunovina Monarhije. Odlazi na očevo imanje Lovrečinu, bavi se gospodarstvom, ali ubrzo seli u Zagreb i nastavlja djelovanje na prosvjetnom i znanstvenom području. Od 1855. do 1862. bio je u Zagrebu nadstojnik Narodnog muzeja, istaknuvši u svom radu posebno zanimanje za likovnu umjetnost kao opće poznatu društvenu vrijednost.

Povratkom ustavnog stanja u Monarhiji, Vukotinović je 5. siječnja 1861. imenovan velikim županom Križevačke županije. Ponovo se aktivira u političkom životu Hrvatske kao pristaša politike bana Josipa Šokčevića i kancelara Ivana Mažuranića, zalaže se za modernizaciju društva. Između 1861.-1866. kada se u kompliciranim političkim prilikama trebalo riješiti pitanje međusobnih odnosa Hrvatske i Ugarske kao i Hrvatske i Austrije u zajedničkoj Monarhiji Vukotinović je pristaša sporazuma s Austrijom odnosno federalističkog preuređenja Monarhije. U ožujku 1867. iz političko ideoloških razloga odstupa s mjesta velikog župana Križevačke županije, napušta državnu službu primivši odgovarajuću mirovinu kao bivši veliki župan. Kao član Samostalne narodne stranke imenovan je 1871. zastupnikom Hrvatskoga sabora. Iako je Vukotinović ubrzo pristao uz unioniste nije više stupao u državnu službu.

Dva otpusta iz državne službe (1854. i 1867.) znakovito ga ocrtavaju kao čovjeka, domoljuba i pravnika. Prilikom prvog otpusta Vukotinović brani pravo hrvatskog jezika, a prilikom drugog otpusta brani ustavnost.

Najznatniji je njegov rad na prirodnoznanstvenom polju. Držimo ga začetnikom znanstvenog pristupa u istraživanjima botanike, geologije i petrografije. Vukotinovićevo je djelovanje zapaženo i u istraživanju prirodnih bogatstava. Dobivši financijsku potporu krenuo je iz Križevaca 1852. na geognostičko-botaničko putovanje po Ličkoj i Otočkoj pukovniji, Rijeci i Senju. To je istraživanje proveo s botaničarom *Josipom Schlosserom* i mineralogom *Franjom Petterom* te s putovanja donio herbar s 240 biljaka za „floru hrvatsku“ i dva sanduka ruda za Narodni muzej i geološki zavod u Beču. Sljedeće su godine obišli Moslavinu, Zagorje i Podravinu. Njegovu znanstvenom djelovanju ide u prilog osnivanje i početak djelovanja JAZU (danas HAZU) kao i činjenica da je 1. siječnja 1867. bio među prvima izabran za njezina pravog člana. U „Radu“ JAZU-a napisao je niz prirodoslovnih rasprava.

Ljudevit Vukotinović je bio osoba jake individualnosti i natprosječne i neograničene radinosti koja je participirala u preobrazbi hrvatskog feudalnog u građansko društvo liberalne orijentacije. O njegovim životnim postulatima možda najbolje govori misao koju je zabilježio u svojim memoarskim zapisima, koja glasi: „Čim bude Hrvatska više učila i radila, tim će više znati, više valjati, i tim će si također prokrčiti put sigurniji za bolju budućnost svoju“. Preminuo je u Zagrebu 17. ožujka 1893. Na posljednje počivalište ispratili su ga mnogobrojni uglednici onodobnog društvenog i političkog života.

Jelena Borošak Marijanović

Ogranak Matice hrvatske u Križevcima i Grad Križevci objavljuju ovaj kalendar u spomen velikanu Hrvatskoga narodnog preporoda i znamenitom Križevčaninu Ljudevitu Vukotinoviću u povodu 200. obljetnice njegova rođenja.

Grad Križevci

Ogranak Matice hrvatske
u Križevcima

Ovaj list izlazi svaki utorak i subotu. Danica mu se dodaje svaku subotu. Polugodišnja cena jest za Zagreb bez zavjeka i poštovanja 3 fl. sr. — za vanjske u zavjtku po pošti 4 fl. — Predplatiti se može na svakoj c. kr. pošti, kak takodjer u k. p. Narodnoj Novinarni Ilirskoj.

ILIRSKA

NARODNE NOVINE.

Novine naše zovu se *Ilirske*, jer bi se inače morale zvati najkraće ovako: «Dalmatinsko-hrvatsko-slavonsko - dubrovačko-istriansko - koruško - krajiško - štirsko - medjumursko - podunavsko - bačko - banatsko - serbsko - bosansko-hercegovačko-crnogorsko bugarske Novine.»

Broj 16.

U Utorak 25. Veljače 1840.

Tečaj VI.

Hrvatska i Slavonia.

Dopis iz Križevca. Premda je narodni naš kasino prošaste jur godine, dana najme 19. Travnja kao na dan narodjenja nj. veličanstva sveljubljenoga kralja našega Ferdinanda V. utemeljen, i dana 1. Kolovoza (Aug.) i. g. u život stupio, ipak se je porad nekih zaprekah, koje višeputa pri utemeljenju ovakovih ustavah vladaju, knjižnica sada stoparv odtvoriti mogla. U tom poslu miloj domovini našoj radostno javljamo, da knjižnica naša do 700 knjigah broji. Ove su se knjige dobrotivostju i domoljubjem naših domorodacah u kratko doba sakupile. Osobito zahvalno je društvo ravnitelju svomu gosp. prvomu podžupanu Ivanu Zidariću, koi u tom poslu pravu domorodnu revnost pokazuje.

Ova jedva čuvši narodnosti našoj poznato priklonjeni g. c. k. komornik i punovlastnik dravski Mirko Inkej Palinski, pokloni i on društvu sve svoje važne knjige, koje na gospodštini Rasinji imadiše. Plemeniti ovaj čin nas je u više obzirah veoma razveselio i mi rečenomu gospodinu zahvalnost našu javno ukazujemo. U ime narodnoga d. užtva križevačkoga: *Stjepan Mlinarić*, knjižnik.

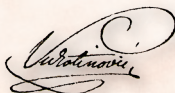
- Novinska vijest o otvaranju čitaonice
- Križevci u vrijeme Hrvatskoga narodnog preporoda

SIJEČANJ 2013.

	PONEDJELJAK	UTORAK	SRIJEDA	ČETVRTAK	PETAK	SUBOTA	NEDJELJA
1		1 BOGORODICA MARIJA NOVA GODINA	2 Bazilije Veliki Grgur Nazijanski	3 Presveto Ime Isusovo	4 Anđela Folinijska Borislava	5 Emilijana, Eduard Radoslav	6 BOGOJAVLJENJE SVETA TRI KRALJA
2	7 Rajmund Zorislav	8 Bogoljub Teofil	9 Honorat Julijan	10 Miltijad, Petronije Dobroslav	11 Honorat Caslav	12 Ernest, Tatjana Bernard	13 KRŠTENJE GOSPODINOVO Hilarije, Veronika
3	14 Feliks, Srećko Makrina	15 Pavao pustinjač Mavro	16 Marcel, Oton Mislav	17 Antun pustinjač Ante, Lucije	18 Margareta Ugarska Biserka	19 Mario Ljiljana, Marta	20 2. KROZ GODINU Fabijan, Sebastijan
4	21 Agneza, Janja Neža	22 Vinko đakon Vinko Pallotti, Irena	23 Emerencijana, Ema Vjera	24 Franjo Saleški Bogoslav	25 OBRAĆENJE SV. PAVLA	26 Timotej, Tit Paula	27 3. KROZ GODINU Anđela Merici
5	28 Toma Akvinski Tomislav	29 Valerije Zdravko	30 Martina, Hijacinta Gordana	31 Ivan Bosco Marcela, Vanja			

Grad Križevci

mh

Ogranak Matice hrvatske
u Križevcima

1. Nek se hrusti šaka mala ...

Ljudevit Vukotinović (god. 1835.).

Križevci glavna ulica krajem 19. stoljeća

Prva ilirska davorija, objavljena u „Danici” 1835. pod naslovom „Pesma Horvatov vu Glogovi leto 1813.”; iste godine Vukotinović je objavljuje pod naslovom „Glogovkinje horvatske”. zajedno s Gajevom budnicom „Još Horvatska nij propala”. Ova je davorija poznatija po prvom stihu „Nek se hrusti šaka mala”, a Vukotinović ju je napisao pod dojmom mađarskih ekspanzionističkih nastojanja i hrvatskog otpora na saborskim zasjedanjima.

VELJAČA 2013.

PONEDJELJAK	UTORAK	SRIJEDA	ČETVRTAK	PETAK	SUBOTA	NEDJELJA
5				1 Brigita, Miroslav, Sever	2 PRIKAZANJE GOSPODINOVO SVIJEĆNICA	3 4. KROZ GODINU Blaž, Vlaho, Tripun, Oskar
6 4 Eutih, Diodor Ivana	5 Agata, Dobrila Modest, Jagoda	6 Pavao Miki Doroteja, Silva	7 Maksim, Julijana Držislav	8 Jeronim, Jozefina Mladen	9 Skolastika, Apolonija Sabin	10 5. KROZ GODINU Bl. Alojzije Stepinac
7 11 Bl. Dj. Marija Lurdska	12 Eulalija Zvonimir	13 PEPELNICA Katarina Ricci, Kristina	14 Valentin Zdravko	15 Onezim, Faust Klaudije	16 Julijana Samuel, Danijel	17 1. KORIZMENA NEDJELJA
8 18 Šimun Bernardica	19 Konrad, Rajko Blago	20 Leon Čudotvorac Lav, Lea	21 Petar Damiani Damir, Natalija	22 KATEDRA SV. PETRA Tvrko	23 Polikarp, Romana Grozdan	24 2. KORIZMENA NEDJELJA
9 25 Hrvoje, Berislav Cezarije	26 Aleksandra, Branimir Sandra	27 Gabrijel, Donat Tugomil	28 Roman, Teofil Bogoljub			

Grad Križevci

Vukotinović

mh

Ogranak Matice hrvatske
u Križevcima

Četiri strane ljeta.

I.
Protjetje.

Mrtvo drevlje zeleni se,
Već u šumi ptica poje;
Snieg s planinah zčeznuo je
A sa biljkah cvieti vise.

Sunce toplo proviruje,
Izza zore divnojasne,
Pčela kupi soke slasne,
Sjeveru se glas nečuje.

Leptir prši po livadi,
Doletiše golubovi,
Po potoku šajka plovi,
Poljem janjet pasu mladi.

Tko će da se neveseli
Kad proljetje opet sjaje,
Zemlji život nov podaje
Slast toliku opet dieli?

Pamti dobro slabi stvore,
Mladost ti je primaljeće;
Ko jedan ti dan pobjeđ će..
A dan neima dvoje zore!

2878. *Gentiana cruciata. Vukotić*
Na prvim brijunima u Moslavini
1858.
u Sepeju
Lj. Vukotić

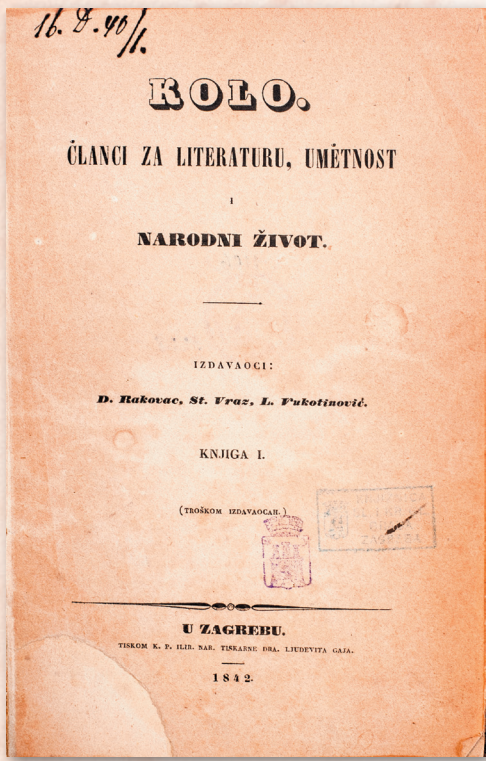

„Četiri strane ljeta. Protjetje” - pjesma objavljena u
zabavniku LEPTIR 1861., uređio Lj. Vukotić.
Zabavnik LEPTIR Vukotić pokreće 1858. - tri
godine uređuje ga po opće južnoslavenskom principu.
Na naslovnici banica Sofija Jelačić u velikaškoj nošnji.

Stari grad Veliki Kalnik (ruševine)
Iz Hrvatskog herbarija Ljudevita Vukotića

OŽUJAK 2013.

PONEDJELJAK	UTORAK	SRIJEDA	ČETVRTAK	PETAK	SUBOTA	NEDJELJA
9				1 Albin, Zoran David, Hadrijan	2 Iskra, Ines Čedomil, Lucije	3 3. KORIZMENA NEDJELJA
10	4 Kazimir, Eugen Natko	5 Teofil, Lucije Hadrijan, Vedran	6 Ruža, Koleta Agneta	7 Perpetua, Felicita Eugen, Tereza	8 Ivan od Boga, Boško, Ivša	9 Franciska Rimka Fanika
11	11 Tvrтко, Blanka Kandid	12 Bernard, Budislav Maksimilijan	13 Patricija, Sabina Rozalija	14 Matilda, Miljana Borka, Paulina	15 Zaharija, Veljko Vjekoslava	16 Hilarije, Julijan Euzebija
12	18 Ćiril Jeruzalemski Eduard, Cvjetan	19 Sv. Josip Jozo, Josipa, Zlata, Ida	20 Klaudija, Dionizija Hrvoje	21 Kristijan Vesna, Vlasta	22 Oktavijan, Lea Rimka Leonarda	23 Turibije, Oton Rebeka
13	25 Dižma, Kvirin Prokopije	26 Emanuel, Sabina Montan, Goran	27 Rupert, Lidija Augusta	28 VELIKI ČETVRTAK	29 VELIKI PETAK	30 VELIKA SUBOTA
						31 USKRS - NEDJELJA USKRSNUĆA GOSPODINOVA

KNJIŽEVNI OGLAS.

Čarni su se oblaci nad našimi glavami razpāršili puni munjah i trēskovah. Zrak se je ocistio. Nebo izvedrilo. Uživamo opet dane blage i jasne. Svako ide za svojim poslom; a mi za našim.

Druga knjiga „KOLA“

gotova je, i već se počima tiskati. Napravu, značaj knjige ili svārhu, koju ćemo u njoj slediti, naznačismo već pri objavljenu prve knjige potanko i vērno. Tko je god prvu knjigu čitao, bit će od jedne prilike obavēšten i o načinu, kojim nastojimo i nadalje, da izvedemo ono, što smo obećali. Mi smo o dobrom pravcu naše svārhe uvēreni. Naša je namēra nepomična. Nama trēba, da se poznamo; trēba da se o stvarih knjižestva našega, kano temelja našega preporodjenja, kao i o drugih predmetih, koji narodu našem verlo blizu serca leže, iskreno porazgovorimo; rēču: trēba da se mi osvēstimo i narod da osvēstimo, da bude znao cēniti svoja prava, svoje blago i tim da postane sretni sin i vērni čuvar i branilac (najpače *duševno*) domovine svoje.

U to ime uljudno pozivamo slavnju obćinu na predplatu druge knjige. Predplatna joj je cēna 40 kr. srebra. Rok predplate traje do konca b. m. Sārpnja (Jul.) Primaju predplatu u Zagrebu slavnja čitaonica ilirska, kao i knji-garnica Franje Zupana. Gledeć na izvanjsku gg. domorodce, molimo onu slavnju gospodu priatelje, koji su nam kupili predplatnike za prvu knjigu, da se potrude u tom poslu i za ovu drugu knjigu. Kupiteljem predplatnikah obećavamo na svaki 10 exemplar jednu knjigu badava. Posle kako izidje knjiga (na koncu b. m. Sārpnja) uzvisit ćemo cēnu polag razmērja tiskarskoga troška.

Od prve knjige može se još dobiti 50 komadah po 1 for. srebra.

U Zagrebu, 24. Lipnja 1842.

Dr. Rakovac, St. Vraz, Lj. Vukotinović.

Urednik i izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj.

Tiskom kr. p. narodne ilirske tiskarne Dr. Ljudevita Gaja u Zagrebu.

„Kolo. Članci za literaturu, umjetnost i narodni život.”
Izdavaoci: D. Rakovac, St. Vraz, L. Vukotinović, Zagreb,
1842. knjiga I.

Križevac, Zrinski trg šetalište, kraj 19. stoljeća

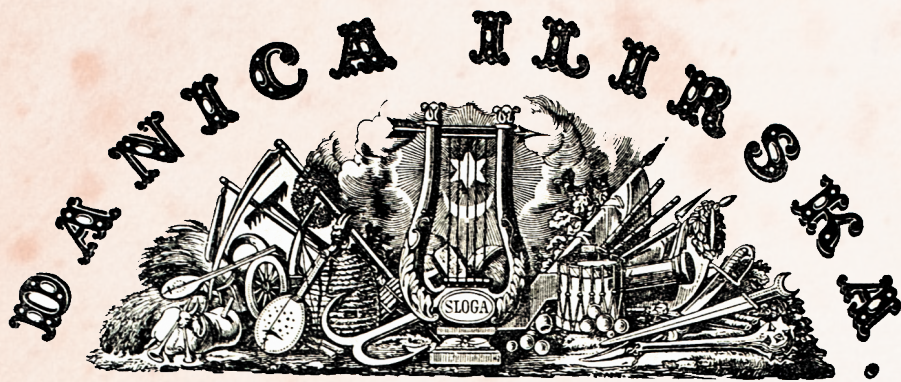
Književni oglas za drugu knjigu časopisa „Kolo”
Zagreb, 24. lipnja 1842.

Zadatak „Kola” bio je podignuti hrvatsku književnost
na razinu europske književne publicistike. U „Kolu”
Vukotinović objavljuje programatski spis
„Ilirisam i kroatizam”.

TRAVANJ 2013.

	PONEDJELJAK	UTORAK	SRIJEDA	ČETVRTAK	PETAK	SUBOTA	NEDJELJA
14	1 USKRSNI PONEDJELJAK Venancije, Teodora	2 Franjo Paulski Dragoljub, Božidara	3 Siksto, Krest Rikard, Cvijeta	4 Izidor, Platon Benedikt, Strahimir	5 Vinko Ferrer, Irena Berislav, Julijana	6 Vilim Celzo	7 2. VAZMENA NEDJELJA
15	8 NAVJEŠTENJE GOSPODINOVO BLAGOVJEST	9 Marija Kleofina Demetrije	10 Ezekijel, Apolonije Sunčica, Makarije	11 Stanislav, Stanko Filip	12 Julije, Zenon Saba	13 Martin, Hilarije Justin	14 3. VAZMENA NEDJELJA
16	15 Teodor, Krescencije Rastislav	16 Bernardica Josip Labré	17 Šimun, Inocent Rudolf, Robert	18 Hermogen, Euzebij Roman	19 Konrad, Ema Rastislav	20 Marta, Leon Berta	21 4. VAZMENA NEDJELJA
17	22 Soter i Kajo Leonida	23 Juraj, Adalbert Đurđica	24 DAN GRADA KRIŽEVACA Fidelis, Vjeran, Vjera	25 SV. MARKO EVANĐELIST Klarenceije	26 Kleto i Marcelin	27 Bl. Ozana Kotorska Jakov Zadraniin	28 5. VAZMENA NEDJELJA
18	29 Katarina Sijenska, Tihik, Hugo	30 Josip Cottolengo Pio V.					

Broj 25. U Subotu 22. Lipnja 1839. Tečaj V.

Koga Bog čuva, onoga puka nebiće.
Narod. ilir. poslov.

Plemić od Kalnikgrada.

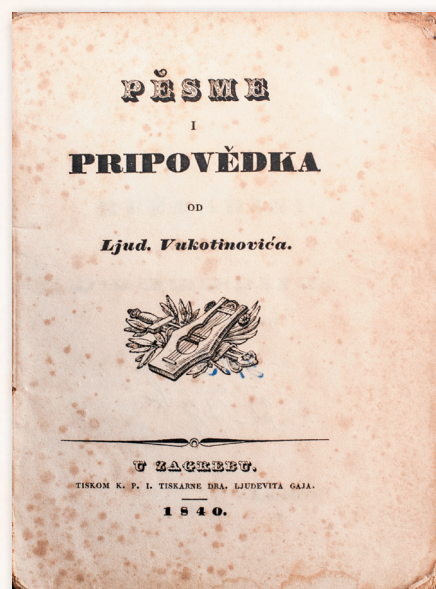
(Balada)

U visokom Kalnikgradu
Bjeloglavi plemić sedi:
Sardito si gladi bradu,
I vrataru svom besedi:
»Kog si opet tako kasno
Pustio u grad, glavo luda?
Lupež može to bit' lano,
Ođeraš ga mah od tuda!«
»To nie lupež, gospodaru,
Nu moj znanac dol iz sela,
Nezgode ga, kaže, taru,
Da mu curi znoj sa čela.«
»Briga mene, nek ga taru!«
»Teško nosit svakom brème!«
»Što u ranu diras staru,
Tomu nije sada vrème!«
Tëm na slugu svog nabrupi.
I već hoće da g' poséce.
Kad u sobu netom stupi
Jedan starac, pa mu reče:
»Nećuješ li trës vatreni,
Ko se s gromom ori sgura?
Okrug svëta uplašeni
Nećuješ li kô Bog kara?
Sad je vrème da i mene
Ah u ime slušaš bože,
Pod nesrëćom koi vene
Da živiti već nemože.«
»Za te reći presmione
Glavu ću ti prekinuti,
Il' s visoke bridi one
U propast te porinuti!«
»»Pogubi me, ali samo
Prië dodji na zid grada—

Čudesa ćeš vidit tamo —
To te samo molim sada!«
Tad se molbi kao smileći
Zao iz sobe plemić ide,
Nu osvetu misli steći,
Kad na gradske dodje zide.
Vârħ propasti grozovite
Stoje oba na zidinah,
Gđe zpod guste tårnja kite
Strah iz smartnih zëva tminah.
U večernom pak se mraku
Vidi mësto razsvëtjéno,
Iskre parše svedj po zraku
Vatra bësnî razljutjéno.
Strašno tminu žar taj krasî,
I kroz vik u od seljana'
Kadakad se zvon oglasi,
Pomoć moleć s božja stana.
»»Ono moja kuća gori,
Tvi ju slave upališe,«
Jadan seljan progovori,
»»Šta ćeš grëšit jošte više?
Svë si nas već porobio
Ljuti starče, ti kårvavi,
Nase sve si osvojio,
Tako li se ljudski bavi?«
Na to gnjëvnog od plamena
Sav razžaren knez navali
Na seljana kô hiena,
Sa zidâh ga da obali:
Nu Bog, koi pravdu štiti,
Objacio tužnog kmëta:
Te on u dno kneza hiti,
Gđe se proli kårv mu kleta!

Ljudevit Vukotinović.

23

„Plemić od Kalnikgrada”, balada objavljena u „Danici ilirskoj”

Lj. Vukotinović, „Pjesme i pripovjeka”, Zagreb 1840.

Zabavnik LEPTIR 1862.

SVIBANJ 2013.

	PONEDJELJAK	UTORAK	SRIJEDA	ČETVRTAK	PETAK	SUBOTA	NEDJELJA
18			1 SV. JOSIP RADNIK PRAZNIK RADA	2 Atanazije, Antonin Boris	3 SV. FILIP I JAKOV AP., Mladen	4 Florijan, Cvjetko bl. Julijan iz Bala	5 6. VAZMENA NEDJELJA
19	6 Lucije, Marijan Dominik Savio	7 Dujan, Flavije Gizela, Boris	8 Arsen, Ida Ursula	9 UZAŠAŠĆE GOSPODINOVO - SPASOVO	10 Ivan Avilski, bl. Ivan Merz Bl. Djevice Marija Trsatska	11 Mamerto, Franjo Atanazije	12 7. VAZMENA NEDJELJA
20	13 Bl. Dj. Marija Fatimska Ema, Vjerko	14 SV. MATIJA APOSTOL Bonifacije	15 Izidor Solinski mučenici	16 Florencije, Cvjetko Ivan Nepomuk	17 Paskal Bruno Akvilin	18 Ivan I., Venancije Feliks	19 PEDESETNICA DUHOVI
21	20 Marija Majka Crkve	21 Kristofor, Timotej Eugen	22 Rita, Julija Jelena, Jagoda	23 Beziderije, Željko Vilim	24 Ivana, Šimun Stilit Filip	25 Marija, Grgur Beda Časni	26 PRESVETO TROJSTVO
22	27 Augustin, Julije Bruno	28 Paskal, Velimir Vilim	29 Euzebijije, Polion Večeslav	30 TIJELOVO - PRESVETO TIJELO I KRV KRISTOVA	31 Pohod Bl. Djevice Marije Petronila		

Grad Križevci

Vukotinović

mh

Ogranak Matice hrvatske
u Križevcima

II. Ljeto.

Punim žarom sunce sije,
Od izтока do zapada;
Na poljanah vidjeti je
Punorevan život sada.

Tu se žanje, tu se kosi,
Tu se kopa, još i ore,
Tu se suši, mlati nosi,
U hambare i stobore.

Škura magla, vihor sioni..
Eto bljeska, groma, trjesa..
Štrepi zemlja, dub se kloni!
Tad se smiju pak nebesa.

Tada voljkost blaga zraka
Ugrijava sve življenje,
U razkoši sunčna traka
Usiti se naše htjenje.

Premda u znoju svak se muči
Da pridjela nužne hrane,
Ipak laglje cilj poluči
Kad mu nebo u pomoć stane.

Punim žarom sunce sjaje
Blagoslovom nam se javlja,
Ali onom ništ nedaje,
Koj udobno u hlad se stavlja...

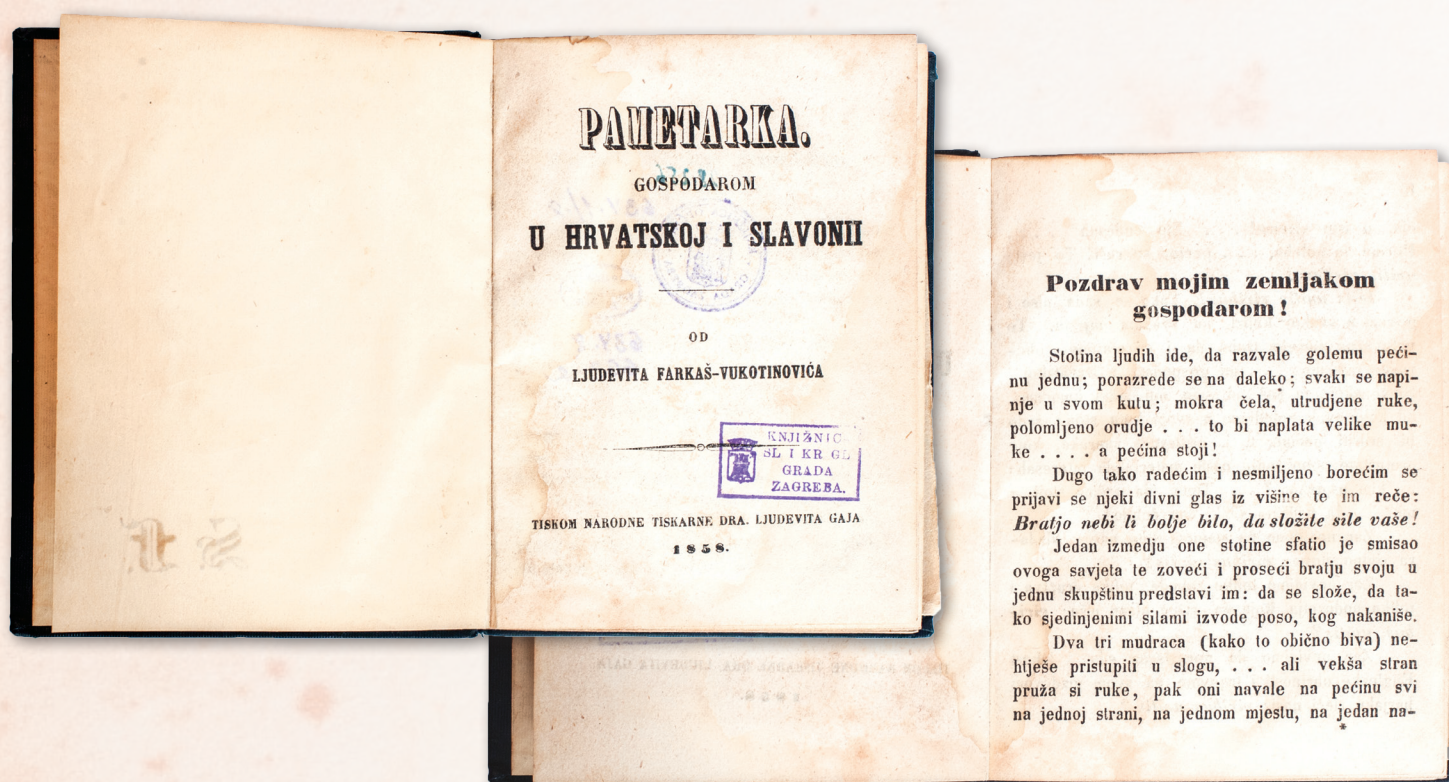
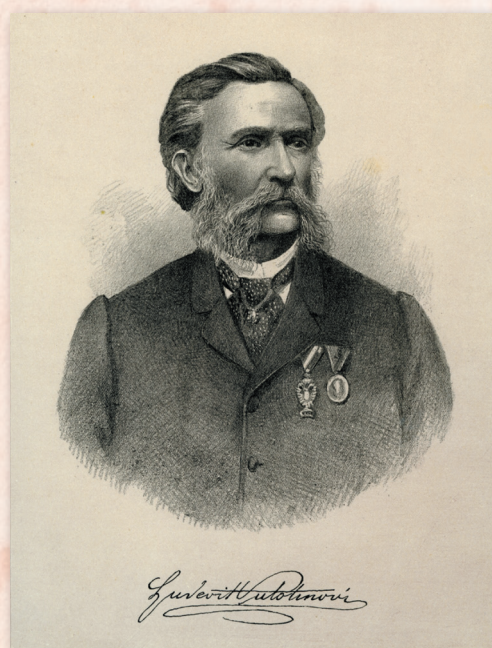

„Četiri strane ljeta. Ljeto” - pjesma
objavljena u zabavniku LEPTIR, 1861.,
uredio Lj. Vukotinović
Iz Hrvatskog herbarija Ljudevita
Vukotinovića

LIPANJ 2013.

PONEDJELJAK	UTORAK	SRIJEDA	ČETVRTAK	PETAK	SUBOTA	NEDJELJA
22					1 Justin, Mladen Teofil	2 9. KROZ GODINU Marcelin, Petar, Eugen
23	3 Karlo Lwanga Olivija, Drago	4 Kvirin Sisački Predrag	5 Bonifacije, Darinka Zdravka	6 Norbert Paulina, Neda	7 PRESVETO SRCE ISUSOVO	8 Bezgrješno Srce Marijino Fortunat, Vili
24	10 Margareta, Greta Biserka	11 Bogumil, Barnaba ap. Borna	12 Bazilid, Leon Gašpar	13 Antun Padovanski	14 Rufin, Elizej Zdravko	15 Vid, Čedomil Bernard
25	17 Diogen, Inocent Laura	18 Marcel, Paula Ljubo	19 Romuald Gervazije	20 Margareta Naum, Florencija	21 Alojzije Gonzaga Vjekoslav, Slavko	22 Toma More, Ivan Fisher, Paulin, DAN ANTIFAŠISTIČKE BORBE
26	24 ROĐENJE SV. IVANA KRSTITELJA	25 Maksim Adalbert DAN DRŽAVNOSTI	26 Ivan i Pavao Zoran	27 Ladislav Čiril Aleksandrijski	28 Irenej, Mirko Lucija	29 SV. PETAR I PAVAO Krešimir, Paula
						30 13. KROZ GODINU Rimski prvomučenici, Kajo

Ljudevit Vukotinović s viteškim Ordenom Leopolda, crtao vj. Stjepan Kovačević u Zagrebu 1898.-1900., presnimak iz „Albuma zaslužnih Hrvata XIX. stoljeća” Milana Grlovića

Križevci krajem 19. stoljeća

„Pametarka (...)” - u knjižici opisuje mentalitet naših ljudi svih društvenih slojeva i upozorava na velike mogućnosti u razvoju vinogradarstva i voćarstva.

SRPANJ 2013.

	PONEDJELJAK	UTORAK	SRIJEDA	ČETVRTAK	PETAK	SUBOTA	NEDJELJA
27	1 Aron, Martin Oliver	2 Oton, Višnja Ostoja	3 Sv. TOMA APOSTOL Tomislav, Tomo	4 Elizabeta, Elza Laura	5 Sv. ĆIRIL I METOD Antun	6 Marija Goretti Romul, Agata	7 14. KROZ GODINU Vilibald, Vilko, Odon, Goran
28	8 Akvila i Priscila Adrian	9 Bl. Marija Petković Augustin, Zhao Rong	10 Filip, Rufina Viktorija	11 Sv. BENEDIKT Pio, Placid, Olga	12 Proklo, Hilarije Živko	13 Bl. Djevica Marija Bistrička	14 15. KROZ GODINU Angelina, Gašpar
29	15 Bonaventura, Anastazija Vlado	16 Bl. Dj. Marija Karmelska Karmela	17 Nadan, Hijacint Marcelina	18 Emilije, Ljuba Bruno	19 Makrina Zora	20 Ilija, Apolinar Margareta	21 16. KROZ GODINU Danijel prorok, Danica
30	22 Marija Magdalena Magda, Manda	23 Sv. BRIGITA Kasijan, Zdravko	24 Šarbel Mahlout Kristina, Boris	25 Sv. JAKOV APOSTOL Valentina	26 Joakim i Ana Roditelji BDM	27 Klement, Gorazd Ljerka	28 16. KROZ GODINU Viktor, Samson, Nazarije
31	29 Marta, Lazar Blaženka	30 Petar Krizolog Julija, Maksima	31 Ignacije Lojolski Vatroslav				

br. 64
Sr.

Visokoblagozredni Gospodine!

Do glasu dopisa gospodina predsjednika
privremenoga kr. kraljevo-slavonskoga dvoja-
nskoga dikasteria od 5. siječnja t. g. br. 3ta bla.
goizvoljelo je Njegov. v. k. apostolsko Veličanstvo
dvoj. previšnjim svojim ručnim pismom od
5. siječnja t. g. Visokoblagozredju Vaše za
Velikoga župana županije križevačke najmo-
ćnije postaviti i imenovati.

Uzimam si čast Visokoblagozredju Vaše
i najvišjim imenovanju tom predloženo or-
kazivati i primietiti, da će polag zve na
vedenoga predsjedničkoga dopisa dotični do-
kret i naputak za uvođenje županijskih stje-
diti čim prije mogući bude.

Gledi reka za uvođenje županijske u-
prave izdat će se dulpni uput.

Primite, visokoblagozredni gospodine, izraz
osobitoga mog stovanja!

U Zagrebu dne 12. siječnja 1861.

Ljudevit Vukotinović

Visokoblagozrednom gospodinu
Ljudevitu pl. Tarkas-
Vukotinoviću

ARHIV
JUGOSL.
K. V. 273

XV 17/a 38

Županijska palača s klasicističkim pročeljem
Zakmardijeva ulica u Križevcima

Obavijest bana Josipa Šokčevića Ljudevitu Vukotinoviću
o njegovu imenovanju za velikoga župana
Križevačke županije

Pečat velikog župana Križevačke županije
(fotografija originala)

KOLOVOZ 2013.

	PONEDJELJAK	UTORAK	SRIJEDA	ČETVRTAK	PETAK	SUBOTA	NEDJELJA
31				1 Alfons Liguori Jonatan, Vjera	2 Bl. Dj. Marija od Andela Euzebij	3 Bl. Augustin Kažotić Lidija	4 18. KROZ GODINU Ivan Marija Vianney
32	5 Posveta baz. sv. Marije Velike, Gospa Srećna, DAN ZAHVALNOSTI	6 PREOBRAŽENJE GOSPODINOVO (BOŽJE LICE)	7 Siksto II., Kajetan Donat	8 Dominik, Nedjeljko	9 Terezija Benedikta od Križa (Edith Stein)	10 LOVRO ĐAKON Lovorko, Laura	11 19. KROZ GODINU Klara, Jasna Suzana
33	12 Ivana Franciska, Veselka	13 Poncijan, Hipolit Patricija	14 Maksimilijan Kolbe Sveto	15 UZNESENJE BDM - VELIKA GOSPA, Marija	16 Stjepan Ugarski Rok	17 Miron, Klara Natalija	18 20. KROZ GODINU Jelena Križarica, Leonardo
34	19 Ivan Eudes, Ludvig Magna	20 Bernard, Samuel Branko	21 Pio X., Agaton Hermogen	22 Bl. Dj. Marija Kraljica	23 Ruža Limska, Rozalija Flavio	24 SV. BARTOL AP. Bariša, Zlata	25 21. KROZ GODINU Ljudevit, Josip, Grgur
35	26 Branimin, Zeferin Feliks	27 Monika, Časlav Cezarije	28 Augustin, Tin Gustav, Pelagije	29 Mučeništvo Sv. Ivana Krstitelja	30 Gaudencije Radoslava	31 Josip Arimatejac Nikodem, Aida	

Grad Križevci

Vukotinović

mh

Ogranak Matice hrvatske
u Križevcima

III. Jesen.

Magla u jutro, svjetlo o pòdne,
Postojano sunce grije;
Žir o dubu; voćke rodne,
Sva prirod se plodom smije.

Porasla ti sitna trava
Izza prve opet kose,
Cvjet se jošte pomoljava
Izpod hladne, biele rose.

Senica na vrtu pjeva,
Primiče se kućam bliže;
I mraz leden već prispieva,
Kadkad se i sjever diže.

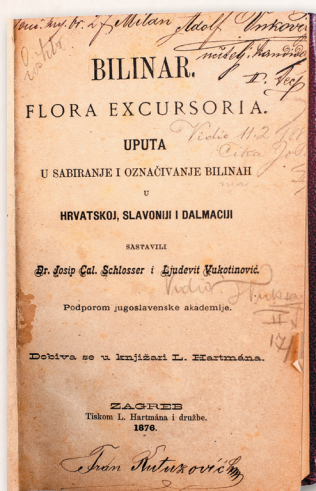
Sladak grozd na trsu čeka,
Lagvi jur se pripravljaју;
Od veselja zamni zveka
Gorica po svakom kraju.

Niti lovac nepočiva,
Zeca, šljuku marno ište,
Posljednja još setva biva...
Tad si loži svak ognjište.

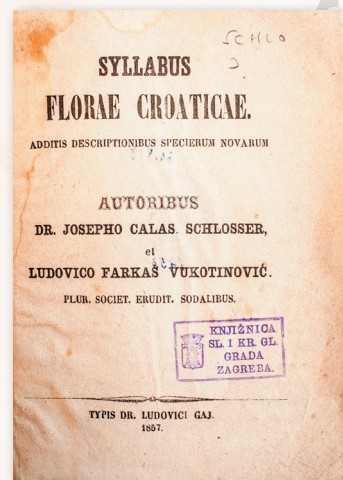
Liepu korist jesen nosi,
Onom koj za doba sadi;
Praznim košom ljudsko prosi,
Koj za vrijeme ništ neradi...

Rosa chinensis Vuk
et Karl.
Ug. jiniči put na prau u grad
u m. Hrenovci.
24. Maj. 884.
Vukotinović

Josip Kalasancije Schlosser
(1808.-1882.)

„Četiri strane ljeta. Jesen” - pjesma objavljena u za-
bavniku LEPTIR, 1861., uredio Lj. Vukotinović

Iz Hrvatskog herbarija Ljudevita Vukotinovića

Josip Kalasancije Schlosser (1808.-1882.)
prijatelj koji ga je uveo u botaniku

„Bilinar - Flora excursoria: uputa u sabiranju
i označavanju bilinah u Hrvatskoj, Slavoniji i
Dalmaciji”; sastavili Josip Schlosser i Ljudevit
Vukotinović, Zagreb 1876.

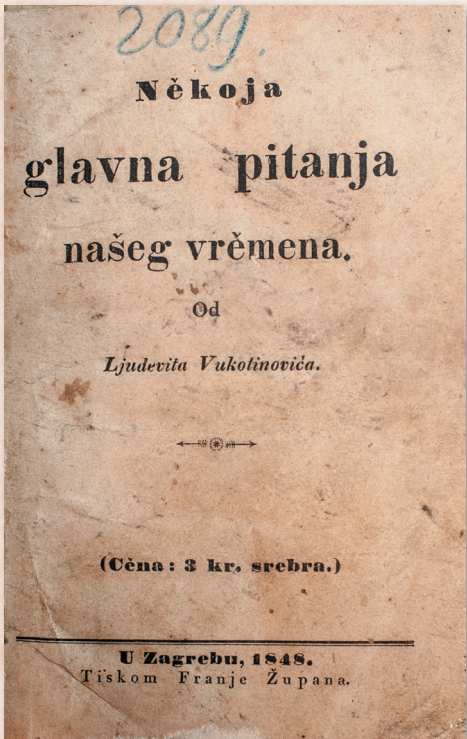
„Flora Croatica” objavljena 1869. u izdanju JAZU
predstavlja dopunjeno i korigirano izdanje „Syllabus
florae croaticae”; pionirskog botaničkog djela o flori
Hrvatske iz 1857.

RUJAN 2013.

PONEDJELJAK	UTORAK	SRIJEDA	ČETVRTAK	PETAK	SUBOTA	NEDJELJA
35						1 22. KROZ GODINU Egidije, Verena, Siksto
36	2 Prosper, Just Kalista	3 Grgur Veliki Gordana, Šimun	4 Ruža, Marin Mojsije	5 Bl. Terezija iz Kolkate	6 Zaharija, Davor Magnus	7 Sv. Marko Križevčanin Regina, Blaženko
37	9 Petar Claver Strahimir	10 Nikola Tolentinski Pulherija	11 Hijacint, Feliks Miljenko	12 IME MARIJINO Mirijam, Marija	13 Ivan Zlatousti Zlatko	14 UZVIŠENJE SVETOGA KRIŽA Višeslav
38	16 Kornelije, Ciprijan Eugenija	17 Hildegarda, Robert Belarmin, Rane Sv. Franje	18 Josip Kupertinski Sonja, Irena	19 Januarije, Teodor Emilija	20 Andrija Kim Taegon Svjetlana	21 SV. MATEJ APOSTOL Mate, Jona prorok
39	23 Pio iz Pietrelcine Lino, Sofija	24 Vuk Pacifik	25 Kleofa, Aurelija Zlata	26 Kuzma i Damijan	27 Vinko Paulski Gaj	28 Većeslav, Lovro Vjenceslav
40	30 Jeronim, Jerko Grgur					29 26. KROZ GODINU, Mihael, Rafael, Gabrijel - arkandeli

Vukotinović

IX.
Mrtvina.
Opalim Hrvatom i Slavoncem g. 1848 i 1849.

Šrdce vruće u vas što goraše,
Plam junački z očjuh što vam sjaše,
Hladan san u hladnu grobu spava,
Nu izpod skrovnih vječnotežkih krovah
Tja iz gliba šutećih grobovah
Širi vašu diku mati Slava!

Vjernu kolu sdruženih Hrvata'
Slavnom smrtju daste posvećenje
Pogazivši zmiyu od prevrata
Braneć dom i cara svog poštenje.

Oj zemljaci junačkijeh grudi'
Vaš nek sanak utješen vam budi,
Jer za drage vaše skrb je nami;
Grob vaš častnim lovorom kiteći
Bratsku ruku siroti pružeći,
Dokle i nas zovne bog za vami!

Lj. Vukotinović, „Někoja glavna pitanja našeg vrěmena“
programatsko djelo hrvatskog pokreta u kojem progovara
o aktualnim političkim problemima: o narodnoj straži, o
promjeni političkog stanja, o narodnosti, o vjeri, o slozi i
domovini, o Granici, o Slavenstvu.
Pjesma „Mrtvina“ iz zbirke pjesama „Trnule“, Zagreb 1862.
Iz Hrvatskog herbarija Ljudevita Vukotinovića

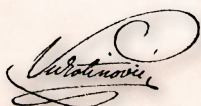
LISTOPAD

2013.

	PONEDJELJAK	UTORAK	SRIJEDA	ČETVRTAK	PETAK	SUBOTA	NEDJELJA
40		1 Terezija od Djeteta Isusa Remigije	2 Anđeli čuvari Anđela, Anđelko	3 Dionizije Svjetlana	4 Franjo Asiški Franka, Franciska	5 Mauro, Placid Flavijan	6 27. KROZ GODINU Bruno, Fides, Vjera
41	7 Bl. Dj. Marija od Krunic Ružica, August	8 Demetrije DAN NEOVISNOSTI	9 Dionizije Abraham, Sara	10 Franjo Borgia Danijel	11 Bl. Ivan XXIII. Filip, Andronik	12 Maksimilijan Serafim, Velibor	13 28. KROZ GODINU Eduard, Teofil
42	14 Kalist, Divna Stanislav	15 Terezija Avilska Rezika, Tekla	16 Margareta Marija Hedviga	17 Ignacije Antiohijski Vatroslav	18 SV. LUKA EVANĐELIST	19 Ivan Brébeuf, Pavao od Križa, Izak	20 29. KROZ GODINU Kornelije, Vendelin, Adela
43	21 Uršula, Kajo Hilarion	22 Bl. Ivan Pavao II. Dražen, Marko	23 Ivan Kapistranski Severin	24 Antun Marija Claret Proklo, Jaroslav	25 Krizant, Darija Krispin	26 Dimitrije i dr. Lucijan, Zvonimir	27 30. KROZ GODINU Sabina, Gordana, Namat
44	28 SV. ŠIMUN I JUDA TADEJ AP. Tadija, Siniša	29 Narcis, Časlav Donat, Darko	30 Marcel, Lukan Marcela	31 Alfons Rodriguez Volfgang, Kristofor			

Grad Križevci

Ogranak Matice hrvatske
u Križevcima

BILO JE ŠKOLAH 184¼.

škole	u varmedjii.	broj učenikah	
		mužkih	ženskih
20	Križevačkoj	816	375
32	Varaždinskoj	1023	441
29	Zagrebačkoj	1150	528
12	Požezkoj	314	172
16	Srëmskoj	714	368
43	Vërovitičkoj	1884	1009
9	U kotaru Rëčkom . . .	657	220
161	ima djakah ukupno . .	6576	3113

Križevci, Kraljevsko više gospodarsko i šumarsko učilište i ratarnica, krajem 19. stoljeća

Lj. Vukotinović, „Něšto o školah pučkih. Rěč u svoje vrěme.” 1844. Prikazuje teški položaj osnovnog školstva i zalaže se za nove metode nastave.

STUDENI 2013.

	PONEDJELJAK	UTORAK	SRIJEDA	ČETVRTAK	PETAK	SUBOTA	NEDJELJA
44					1 SVI SVETI Svetislav, Dobroslav	2 SPOMEN VJERNIH MRTVIH Dušni Dan	3 31. KROZ GODINU SILVIJA, BERNARD, TVRTKO
45	4 Karlo Boromejski Dragutin	5 Emerik Mirko	6 Leonard Melanija	7 Lazar, Baldo Anđelko	8 Bl. Gracija Kotorski Bogdan	9 POSVETA LATERANSKE BAZILIKE, Izidor	10 32. KROZ GODINU Leon Veliki, Lavoslav, Lav
46	11 Martin biskup Viktorin, Davorin	12 Jozafat, Emilijan Milan	13 Stanislav Kostka Stanko	14 Nikola Tavelić Ivan Trogirski	15 Albert Veliki Albertina, Sidonija	16 Margareta Škotska Gertruda	17 33. KROZ GODINU Elizabeta Ugarska, Grgur
47	18 Posveta bazilika Sv. Petra i Pavla	19 Matilda, Krispin Jakov pustinjač	20 Feliks Valois Srećko, Eduard	21 Gospa od Zdravlja Albert, Zdravko	22 Cecilija, Benigna Dobriča	23 Klement, Kolumbijan Lukrecija	24 KRIST KRALJ SVEGA STVORENJA
48	25 Katarina Aleksandrijska	26 Fakundo, Leonard Dubravko	27 Virgil, Valerija Maksim	28 Katarina Labouré Držislav	29 Saturnin, Filomen Iluminata	30 SV. ANDRIJA AP. Andrijana, Andreja, Andra	

IV. Zima.

Oblaci se teški, gusti
Na nebesah gomilaju,
Vjetar, kiša, snieg se zpusti,
Magle zemlju sakrivaju.

Drievlje stoji bezzeleno,
Bez pjevačah šuma šuti;
Polje leži ukočeno,
Prosmrznjeni riekam puti.

Mjesto listja imje bielo,
Mjesto vode led studeni;
Sve se kupi u jedno tielo,
Život sav se u gradu zmieni.

Jednim gosba, ples drugima,
Čtenje tretjim vrieme krati;
Tako duga proždje zima,
Da nikomu nije znati.

A na selu gazda radi
Zorom prvi, večer zadnji;
To mu brigu vazda sladi,
Da dobitak čeka iz radnje.

Zimom koj se ugrit znade,
On zna kak se briga krši,...
Ne početak što nam daje,
Već se pita, kak tko svrši...

1085.
Quercus Pedunculata, Ehrh.
Rod "Križevacah",
obće "Lj. Vukotinović"
852
Vukotinović

„Četiri strane ljeta. Zima” - pjesma objavljena u ~
zabavniku LEPTIR, 1861., uredio Lj. Vukotinović ~
Lj. Vukotinović, neutvrđeni slikar (1866. ?) ~
Iz Hrvatskog herbarija Ljudevita Vukotinovića ~

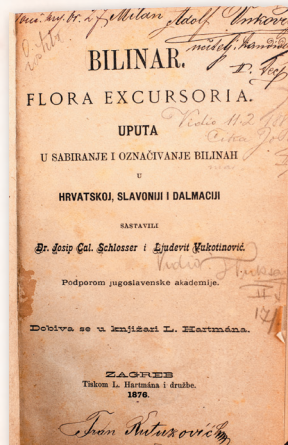
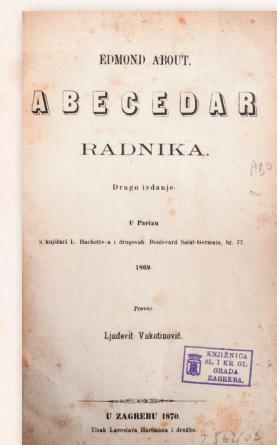
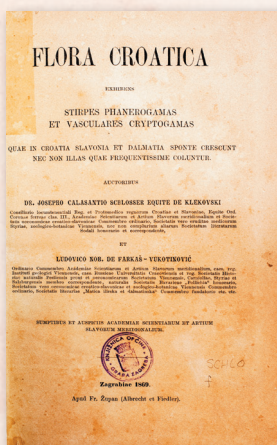
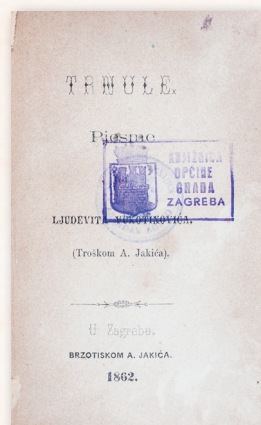
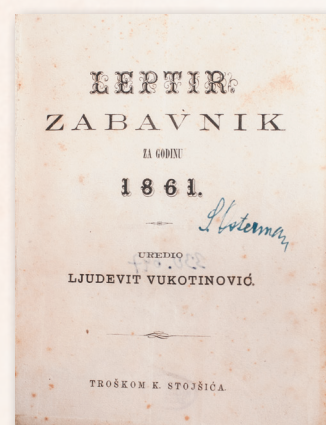
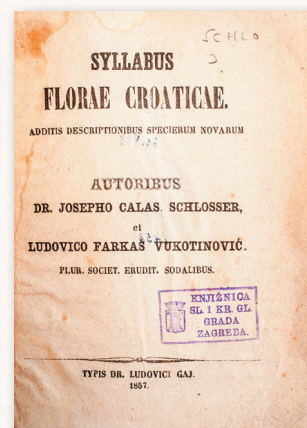
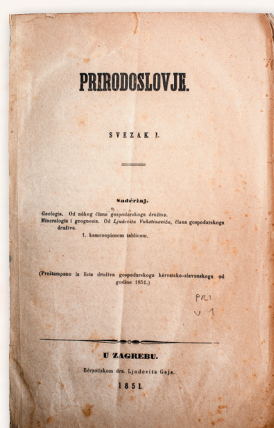
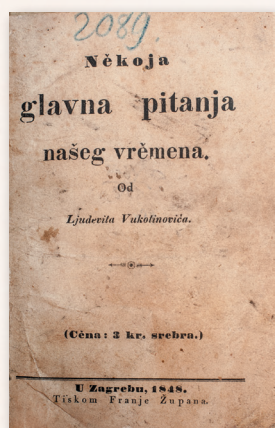
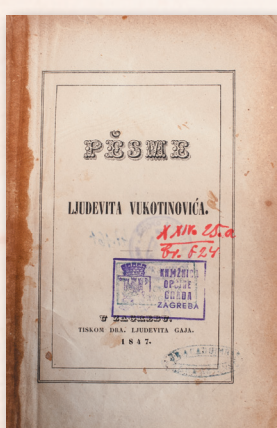
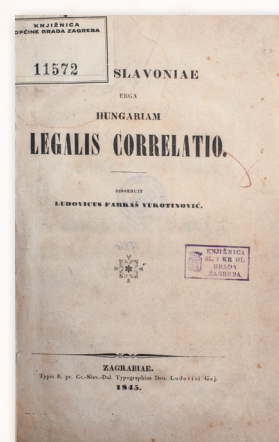
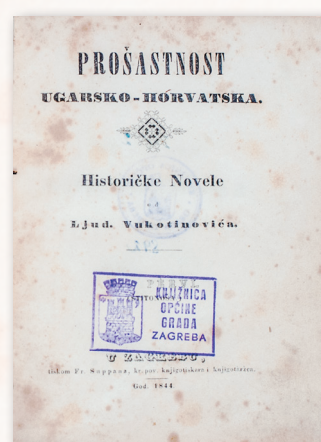
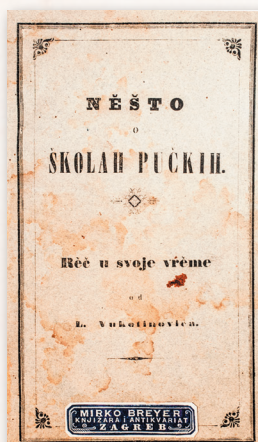
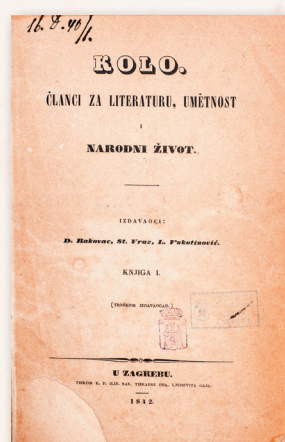
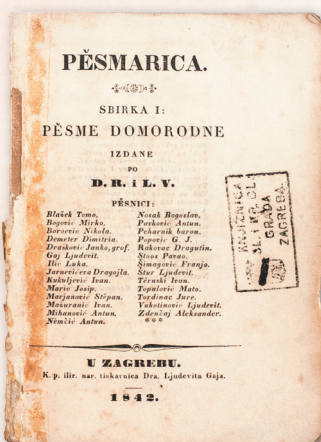
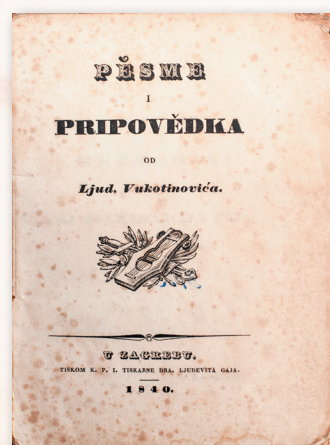
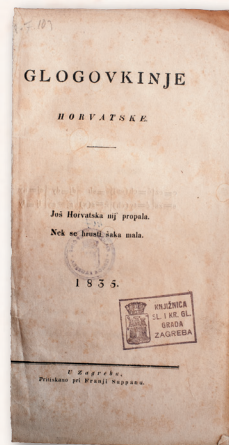
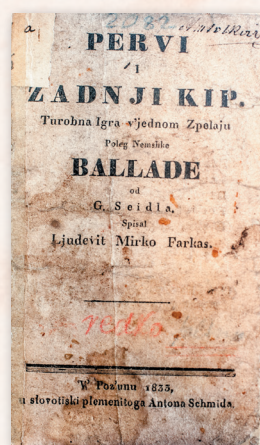
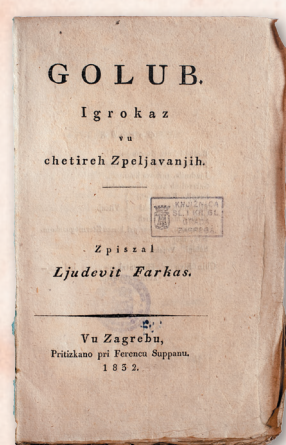
PROSINAC 2013.

PONEDJELJAK	UTORAK	SRIJEDA	ČETVRTAK	PETAK	SUBOTA	NEDJELJA
48						1 1. NEDJELJA DOŠAŠĆA
49	2 Habakuk, Živka Bibijana, Blanka	3 Franjo Ksaverski Klaudije, Lucije	4 Barbara, Sunčica Ivan Damaščanski	5 Kristina, Saba Slavka, Konzulata	6 Nikola biskup Niko, Nikša	7 Ambrozije Sabina, Agaton
50	9 BEZGRJEŠNO ZAČEĆE BDM	10 Julija Miltijad	11 Damaz, Danijel Damir	12 BDM Gvadalupska Spiridon, Špiro	13 Lucija, Luca Svjetlana, Otilija	14 Ivan od Križa, Bl. Oton iz Pule, Venancije
51	16 Albina, Adela Zorka, Hugo	17 Lazar, Modest Izak, Florijan	18 Malahija, Bosiljko Dražen	19 Tea, Urban Vladimir, Anastazije	20 Julije Dominik	21 Mihej Petar Kanizije
52	23 Ivan Kentijski Viktorija, Servat	24 Adam i Eva BADNJAK	25 ROĐENJE GOSPODINOV Božić	26 STJEPAN PRVOMUČENIK Stjepan, Kruno	27 SV. IVAN AP. I EV. Ivana	28 NEVINA DJEČICA Mladen
1	30 Sabin, Trpimir Eugen	31 Silvestar, Silvija				29 SVETA OBITELJ ISUSA, MARIJE I JOSIPA

Vukotinović

IZBOR NASLOVNICA KNJIŽEVNIH, POLITIČKIH I PRIRODOZNAISTVENIH DJELA LJUDEVITA VUKOTINOVIĆA

NAKLADNICI
Grad Križevci
Ogranak Matice hrvatske u Križevcima

ZA NAKLADNIKE
Branko Hrg
Renata Husinec

UREDNIŠTVO
Jelena Borošak Marijanović
Franjo Husinec
Renata Husinec
Stjepan Sučić

SURADNICI
Miško Plazibat
Željko Vegh

LIKOVNO I GRAFIČKO
OBLIKOVANJE
Ana Filep
Ivana Mora Asić

FOTOGRAF
Ivana Mora Asić

NASLOVNICA KALENDARA

Ljudevit Vukotinović veliki župan Križevačke županije 1861.
Slikao Ivan Zasche, ulje na platnu, Hrvatski povijesni muzej
Sliku je naručilo križevačko gradsko zastupstvo, a 1899. portret je darovan Narodnom muzeju.

IZBOR I KORIŠTENJE GRADE
I LIKOVNIH PRILOGA
OMOGUČILI SU:
Arhiv Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, Zagreb
Gradska knjižnica „Franjo Marković“ Križevci
Hrvatski državni arhiv, Zagreb
Hrvatski herbarij (ZA), Botanički zavod Prirodoslovno-matematičkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu
Hrvatski povijesni muzej, Zagreb
Knjižna građa iz Zbirke rijetkih knjiga i rukopisa i Zaštitenog fonda Gradske knjižnice u Zagrebu
Knjižnica Matice hrvatske u Zagrebu
Zbirka razglednica Franje i Renate Husinec, Križevci

TISAK
Kasper d.o.o. Križevci

Grad Križevci

Vukotinović

Ogranak Matice hrvatske
u Križevcima